

Afgunst

Veel in het leven gaat over gunnen. Ik zou mij graag vleien met de gedachte dat mijn cliënten mij inschakelen omdat ik de beste advocaat ben, of tenminste die met de beste prijs-prestatieverhouding.

JOOP VAN ZIJL

De werkelijkheid is echter anders. Wie de beste advocaat is, is onmogelijk te bepalen, allerlei lijsten in populaire bladen ten spijt. Voordat mijn cliënten mij voor de eerste keer inschakelen, zijn zij natuurlijk maar beperkt geïnformeerd. In de meeste gevallen gaan zij af op een referentie van anderen of op een eerder contact dat zij met mij hadden anders dan als advocaat voor een bepaalde zaak. En zeker als er op dat moment nog andere advocaten in beeld zijn (en in theorie zijn er die natuurlijk altijd; ik heb zo'n 16.000 'concullegas') komt het er voor een groot deel op aan wie men de zaak wil gunnen. Bij wie krijgt men een goed gevoel? In wie heeft men vertrouwen, ook al is dat vertrouwen op dat moment eigenlijk nog niet op heel veel te baseren? Een andere uitgever dan de uitgever van dit blad (waarvan de naam dus reeds om die reden in deze kolommen ongenoemd zal blijven) organiseert jaarlijks het nationale arbeidsrecht diner. Het evenement bestaat uit een aantal lezingen over een bepaald thema op het gebied van het arbeidsrecht, gevolgd door een borrel en diner. Dit jaar was het thema van het arbeidsrecht diner 'belonen'. Niet alleen in het maatschappelijke debat is de omvang van beloningen (niet alleen salarissen, maar ook bonussen en ontslagvergoedingen) momenteel actueel, maar ook in het arbeidsrecht. De 'kantonrechtformule', aan de hand waarvan de kantonrechters de hoogte van ontslagvergoedingen bepalen indien de ontbinding van een arbeidsovereenkomst wordt verzocht, is per 1 januari 2009 in neerwaartse zin aangepast. Minister Donner heeft een uitermate betwistbaar wetsvoorstel ingediend om de hoogte van de ontslagvergoeding van werknemers met een jaarsalaris hoger dan € 75.000 te beperken tot één jaarsalaris. En zeker

sinds de ABN-AMRO bank (lees: minister Bos) tevergeefs geprobeerd heeft de vooraf overeengekomen ontslagvergoeding van een heengezonden bestuurder van de ABN-AMRO bank terug te vorderen omdat het betalen van de overeengekomen ontslagvergoeding onaanvaardbaar werd geacht in de omstandigheden waarin de bank inmiddels was te komen verkeren, woedt ook in het arbeidsrecht de vraag of en wanneer een werkgever op grond van gewijzigde omstandigheden van de werknemer mag verlangen dat arbeidsvoorwaarden worden aangepast. De jurisprudentie van de Hoge Raad (die daarover op 11 juli 2008 in de zaak *Stoof/Mammoet* nog eens een belangrijk arrest heeft gewezen) biedt die mogelijkheid in elk geval onder omstandigheden wel.

Wat heeft het één (het gunnen) nu met het ander (het maatschappelijke en arbeidsrechtelijke debat over belonen) te maken? Welnu, ik wil hier de stelling poneren dat het maatschappelijke debat over de hoogte van beloningen, en daarmee verband houdend: de hoogte van ontslagvergoedingen, in hoge mate gedictieerd wordt door afgunst. Een zekere mate van hypocrisie kan het debat in elk geval niet worden ontzegd. Wij maken ons druk om de beloning van onze bestuurders en politieke ambtsdragers, waarvan wij ons hebben aangepraat dat op dat terrein niemand meer mag verdienen dan onze minister-president. Aldus gaan wij uit van een strakke hiërarchie in functies, waarbij op zichzelf al vraagtekens kunnen worden gezet en van de gedachte dat aan iedere functie in een hoger niveau een hogere beloning moet worden toegekend dan aan iedere functie in een lager niveau. Het salaris van de minister-president, dat daarbij dus ook van invloed is op alle lagere functies,

wordt daarbij echter gemankeerd door de omstandigheid dat de politicus die zijn eigen salaris hoger vaststelt, het risico loopt bij de eerstvolgende verkiezingen te worden afgerekend op het verwijt een 'zakkenvuller' te zijn. Aan arbeidsmarkt-factoren zoals 'schaars talent' en aan andere omstandigheden zoals verantwoordelijkheden en afbreukrisico wordt daarmee niet per se recht gedaan. Het is zeer de vraag of het publieke belang daar altijd mee gediend is.

Inmiddels is de 'Balkenendenorm' al uitgebreid tot alle sectoren waar publiek geld in wordt gestopt. De zorgsector, de woningcorporaties en ook de publieke omroepen weten er inmiddels alles van. Dat een publiekstrekker zoals (kennelijk) Paul de Leeuw overmorgen misschien besluit zijn kunsten voortaan maar voor de commerciële omroep te gaan vertonen en dat daarmee dan wellicht een veelvoud van zijn salaris als reclamegeld ook de publieke omroep verlaat, mag de pret niet drukken. Van 'ons belastinggeld' mogen die hoge salarissen gewoon niet worden betaald. "Wie denk je wel dat je bent" als je meer wilt verdienen dan de minister-president? Met verstandig redeneren heeft dat allemaal niets meer van doen. Met afgunst des te meer. Of denkt u dat er volgend jaar, als de duur betaalde Nederlandse voetballers het Nederlands elftal wereldkampioen zouden maken, er tijdens de alsdan ongetwijfeld massaal bezochte intocht in Nederland, één Nederlander langs de kant van de Amsterdamse grachten te vinden is die er zich druk over maakt dat de salarissen van onze voetbalhelden toch deels ook bekostigd wordt uit publieke omroepgelden? Hup Holland, hup! ■

Mr. J.P.M. (Joop) van Zijl, advocaat in Tilburg.